

Tarkastuslautakunta

Aika 15.05.2025 klo 12:32 - 16:00

Paikka Lempäälä-talo, Mörkölä

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 45	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 46	Pöytäkirjan tarkastajat	4
§ 47	Esityslistan hyväksyminen	5
§ 48	Tilintarkastajan raportointi	6
§ 49	Vuoden 2024 tilinpäätös	7
§ 50	Arviointikertomuksen hyväksyminen	13
§ 51	Muut asiat	14

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Ruottunen Esko	Puheenjohtaja	
	Haapasalmi Anita	Varapuheenjohtaja	
	Keisala-Kaseja Kaisu	Jäsen	
	Ruotsila Eero	Jäsen	
	Viitanen Timo	Jäsen	
	Kaarre Markus	tarkastuslautakunnan sihteeri, BDO Oy	
	Nieminen Nina	tarkastuslautakunnan sihteeri, BDO Audiator Oy	

Allekirjoitukset

Esko Ruottunen
puheenjohtaja

Markus Kaarre
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

45 - 51

Pöytäkirjan tarkastus Lempäälä (19.5.2025)

Kaisu Keisala-Kaseja
pöytäkirjantarkastaja

Anita Haapasalmi
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito 20.5.2025

julkisessa tietoverkossa

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tarkastuslautakunta 15.05.2025 § 45

Päätösehdotus

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi

Pöytäkirjan tarkastajat

Tarkastuslautakunta 15.05.2025 § 46

Päätösehdotus

Valitaan kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös

Valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Kaisu Keisala – Kaseja ja Anita Haapasalmi

Esityslistan hyväksyminen

Tarkastuslautakunta 15.05.2025 § 47
80/00.01.01/2025

Päätösehdotus Hyväksytään kokouksen esityslista ja asioiden käsittelyjärjestys.

Päätös Asioiden käsittelyjärjestys hyväksyttiin esityslistan mukaisena.

Tilintarkastajan raportointi

Tarkastuslautakunta 15.05.2025 § 48
80/00.01.01/2025

Kunnan vastuunalainen tilintarkastaja, JHT, HT Nina Nieminen BDO
Audiator Oy:stä esittelee tilikauden 2024 tilintarkastuksen loppuraportin.

Päätösehdotus Tilintarkastuksen loppuraportti merkitään tiedoksi.

Päätös Tilintarkastajan raportti merkitään tiedoksi

Kunnanhallitus
Tarkastuslautakunta

§ 105
§ 49

31.03.2025
15.05.2025

Vuoden 2024 tilinpäätös

Kunnanhallitus 31.03.2025 § 105

Valmistelija: talouspäällikkö Kari Auvinen

Kuntalain 113 § mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari.

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana. Kuntayhtymän tilinpäätös yhdistellään jäsenkunnan konsernitilinpäätökseen.

Kuntalain 115 § mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Vuoden 2024 yleiskuvaus

Kunnanhallitus
Tarkastuslautakunta

§ 105
§ 49

31.03.2025
15.05.2025

Lempäälän väkiluku oli Tilastokeskuksen ennakkoväkilukutiedon 31.12.2024 mukaan 24 815. Väestönkasvu edellisvuoden viralliseen väkilukuun 24 711 verrattuna oli +104 asukasta (+0,4 %). Nettokasvu perustui kertomusvuonna täysin luonnolliseen väestönlisäykseen. Lempäälän väestön kokonaiskasvu on yhä hieman suurempaa kuin syksyllä 2021 päivitettyä Tilastokeskuksen väestöennusteessa. Merkille pantavaa on kuitenkin, että etenkin peruskouluikäisten lasten määrän väheni yli sadalla edellisvuoden vastaavaan ajankohtatietoon verrattuna. Tätä kompensoi kuitenkin työikäisten ikäluokkien kasvu, joka jatkuu yhä myös Tilastokeskuksen ennusteita suurempana.

Lempäälän työttömyysasteen vuosikeskiarvo nousi edellisvuoden 6,3 %:sta 7,4 %:iin. Pirkanmaan ELY-keskuksen alueella vuosikeskiarvo nousi hieman enemmän 9,2 %:sta 10,9 %:iin.

Toimintakate, joka muodostuu käyttötalouden tuottojen ja kulujen erotuksesta, ilmoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla eli verorahoituksella. Vuonna 2024 talousarvion toimintakate oli -72,8 milj. € ja se heikkeni edellisvuoteen verrattuna 0,8 milj. €. Käyttötalouden toimintakulut olivat 87,6 milj. € ja kokonaisuutena ne alittivat muutetun talousarvion yli 1,8 milj. €:lla. Toimintakulujen kasvu vuodesta 2023 oli vain vajaat 0,1 milj. € (+0,1 %). Käyttötalouden toimintatuotot olivat 14,8, milj. €, mikä on noin runsaat 0,7 milj. € vähemmän kuin edellisvuonna.

Kuntien verotulokertymää edellisvuoteen verrattuna taannutti hyvinvointialueuudistuksesta johtunut verokertymien merkittävä rytmihäiriö, jonka vaikutukset pystyttiin ottamaan huomioon jo 2024 talousarviota valmisteltaessa. Lempäälä korotti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2024 7,86 %:sta 8,4 %:iin. Tästä huolimatta kunnan tuloveroa kertyi vain vajaat 51,7 milj. € eli likimain sama määrä kuin edellisvuonna. Kiinteistöverotuotto oli 7,5 milj. € eli vajaat 0,7 milj. € edellisvuotta enemmän. Kasvu selittyi erityisesti maapohjaan kohdistuvan yleisen kiinteistöveroprosentin pakollisella korotuksella 1,3 %:iin. Osuus yhteisöveron tuotosta sen sijaan laski lähes neljänneksellä vajaaseen 4,1 milj. €:oon kun se edellisvuonna oli vajaat 5,4 milj. €. Yhteensä verotulokertymä oli vajaat 63,3 milj. € eli 0,6 milj. € vähemmän kuin vuonna 2023. Verotulojen jo etukäteen tiedossa ollut alenema oli kuitenkin hieman pienempi kuin alkuperäiset ennusteet antoivat ymmärtää, ja tämän johdosta talousarvion verotulokohta toteutuikin noin 0,7 milj. € arvioitua suurempana.

Valtionosuudet olivat 19,4 milj. € eli noin 2,9 milj. € pienemmät kuin edellisvuonna. Alkuperäistä 19,7 milj. € valtionosuustuloarviota alennettiin muutostalousarviolla 0,3 milj. €:lla eli toteuma oli muutostalousarvion mukainen.

Nettorahoituskulut olivat vajaat 1,2 milj. € ja ne kasvoivat edellisvuodesta runsaat 0,25 milj. €. Nettorahoituskulujen määrä ylitti myös talousarvion runsaat 0,45 milj. €:lla.

Kokonaisuudessaan käyttötalous toteutui varsin tarkasti talousarviotarkistusten mukaisesti. Talousarvion sitovuustasoon nähden

Kunnanhallitus
Tarkastuslautakunta

§ 105
§ 49

31.03.2025
15.05.2025

olennaisimmat poikkeamat on esitetty pykälän liitteenä olevan toimintakertomuksen yhteydessä.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate ylitti muutostalousarvion mukaisen 6,5 milj. €:n tason ollen vajaat 8,7 milj. € (350 €/as.). Vuonna 2023 vuosikate oli 13,25 milj. € (537 €/as.).

Lempäälän suunnitelmapoistot (ml arvonalentumiset) olivat 10,5 milj. € ja vuosikate kattoi poistoista 82,6 % (edellisvuonna 131,6 %). Vuonna 2024 purettiin strategiseen maanhankinnan investointivarausta 1,2 milj. €. Varausten kokonaiskäsittelyn jälkeen Lempäälän tilikausi 2024 jää runsaat -74 000 € alijäämäiseksi. Lempäälällä on aiempien tilikausien yhteenlaskettua taseylijäämää noin 34,6 milj. €.

Vuosi 2024 oli Lempäälän historian mittavin investointivuosi. Nettoinvestoinnit olivat yli 34,2 milj. € ja investointien määrä ylitti muutostalousarvion mukaisen vajaan 33,3 milj. € tason runsaat 0,9 milj. € (toteuma 102,8 %). Hankeryhmittäiset investointien toteumat perusteluineen on esitetty toimintakertomuksen investointiosan yhteydessä. Rahoituslaskelmasta johdettu tunnusluku, investointien tulorahoitus-% heikkeni historian mittavimman investointivuoden johdosta ollen vain 25,3 % (vuonna 2023 78,8 %).

Kunnan lainamäärä vuoden 2024 lopussa oli vajaat 117,2 milj. € eli 4 722 €/asukas, kun vastaavat luvut vuotta aiemmin olivat 91,6 milj. € ja 3 709 €/asukas. Uudistetun ohjeen mukaisesti peruskunnan lainakantaa koskeva tunnusluku sisältää myös konsernitiliä käyttävien tytäryhtiöiden tilisaldot. Konsernivelan määrä oli vuoden lopussa 192,4 milj. € eli 7 754 €/asukas, kun vastaavat luvut vuotta aiemmin olivat 160,0 milj. € ja 6 480 €/asukas. Lainat ja vuokravastuut -tunnusluku oli vuonna 2024 145,8 milj. € eli 5 875 €/asukas (edellisvuonna 134,1 milj. € eli 5 430 €/asukas).

Kunnan vakavaraisuutta ja alijäämän sietokykyä kuvaava omavaraisuusaste heikkeni ollen 41,7 % (47,2 %). Koska kuntien tulopohja käytännössä puolittui hyvinvointialueuudistuksessa käytännössä myös suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku on muuttunut oleellisesti vuodesta 2023 lukien. Suhteellinen velkaantuneisuus oli vuonna 2024 133,7 % kun se oli edellisvuonna 103,8 %. Tunnusluku kertoo, paljonko kunnan yhden vuoden käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Omavaraisuusaste koko kuntakonsernissa oli 26,2 % (edellisvuonna 29,4 %) ja suhteellinen velkaantuneisuus 177,9 % (edellisvuonna 148,7 %).

Vuoden 2024 toimintakertomus on kokus asian liitteenä. Talouspäällikkö esittelee kokonaistaloutta kokouksessa.

Toimivalta: Kuntalaki 113-115 §:t

Lisätietoja: talouspäällikkö Kari Auvinen, 050 68148

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Kunnanhallitus
Tarkastuslautakunta

§ 105
§ 49

31.03.2025
15.05.2025

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää:

1. allekirjoittaa tilinpäätöksen tilivuodelta 2024 ja jättää sen tilintarkastajille tarkastettavaksi.
2. saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan käsittelyn jälkeen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi
3. esittää tilikauden tuloksen käsittelystä valtuustolle seuraavaa:
 - tuloutetaan taseessa olevaa poistoeroa 552 844,08 €
 - puretaan taseesta strategiseen maanhankintaan tehty vapaaehtoinen investointivaraus 1 200 000,00 €
 - siirretään tilikauden alijäämä -74 224,07 € taseen omaan pääomaan tilikauden ylijäämä/alijäämä -tilille
4. oikeuttaa talouspäällikön tekemään tilinpäätösinformaatioon tilintarkastuksen yhteydessä tarpeelliseksi todettuja tarkennuksia ja teknisiä korjauksia

Käsittely

Keskustelun aluksi puheenjohtaja totesi tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen käsittelystä, että ensin käydään yleisesittely ja yleiskeskustelu tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tämän jälkeen kokouksessa käydään yksityiskohtainen esittely ja keskustelu, jossa tilinpäätös käsitellään 9 osassa.

Keskustelun kuluessa tilinpäätöstä ja toimintakertomusta käsiteltiin seuraavasti 9 eri osassa:

- "Yleiset tekstiosiot sekä laskelmat/graafit" (s. 1-30)
- "Kuntakonsernin toiminta ja talous" (s. 31-38)
- "Toteutumisvertailu / Yleinen tekstikerronta ja tytäryhtiöiden tekstitavoitteet" (s. 40-55)
- "Toteutumisvertailu / Kunnanhallitus" (s. 56-67)
- "Toteutumisvertailu/ Kasvatus- ja opetuslautakunta" (s. 68-81)
- "Toteutumisvertailu / Yhteisölahtakunta" (s. 82-92)
- "Toteutumisvertailu / Yhdyskuntalahtakunta" (s. 93-109)
- "Määrärahojen toteumataulukot, toimetimet, investoinnit ja rahoitusosa" (s. 110-124)
- "Tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot ja eriytyt laskelmat, allekirjoitussivu ja aineistoluettelo" (s. 123-160)

Päätös

Kunnanhallitus päätti

1. allekirjoittaa tilinpäätöksen tilivuodelta 2024 ja jättää sen tilintarkastajille tarkastettavaksi.
2. saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan käsittelyn jälkeen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi
3. esittää tilikauden tuloksen käsittelystä valtuustolle seuraavaa: - tuloutetaan taseessa olevaa poistoeroa 552 844,08 € - puretaan taseesta strategiseen maanhankintaan tehty vapaaehtoinen investointivaraus 1 200 000,00 € - siirretään tilikauden alijäämä -74 224,07 € taseen omaan pääomaan tilikauden ylijäämä/alijäämä -tilille
4. oikeuttaa talouspäällikön tekemään tilinpäätösinformaatioon tilintarkastuksen yhteydessä tarpeelliseksi todettuja tarkennuksia ja teknisiä korjauksia.

Kunnanhallitus
Tarkastuslautakunta

§ 105
§ 49

31.03.2025
15.05.2025

Merkittiin pöytäkirjaan, että kunnanhallituksen varajäsen Mikko Viitanen poistui kokouksesta klo 16:48 tämän pykälän kohdan ”Toteutumisvertailu / Yhdyskuntalautakunta” käsittelyn aikana.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kunnanhallituksen puheenjohtaja Tuula Petäkoski-Hult, kunnanvaltuuston 2. varapuheenjohtaja Jani Saikkonen, kunnanvaltuuston 3. varapuheenjohtaja Maikki Hämäläinen-Ylikahri ja kunnanvaltuuston 4. varapuheenjohtaja Hannele Lehikoinen ilmoittivat esteellisyydestä eivätkä osallistuneet esteellisinä (yhteisöjäävi) käsittelykohdan ”Toteutumisvertailu / Yleinen tekstikerronta ja tytäryhtiöiden tekstitavoitteet” (s. 44 – 55) käsittelyyn siltä osin, kun käsittelykohdassa käsiteltiin kunnan tytäryhtiöiden asioita.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kunnanhallituksen 1. varapuheenjohtaja Pasi Huhtala toimi tämän kokouksen puheenjohtajana kunnanhallituksen puheenjohtaja Tuula Petäkoski-Hultin poissaolon aikana klo 17:12 – 17:14 tämän pykälän käsittelyn aikana.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kokouksessa pidettiin tauko klo 17:14 – 17:20 tämän pykälän käsittelyn aikana. Tauon jälkeen puheenjohtaja totesi läsnäolijat sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että talouspäällikkö Kari Auvinen ilmoitti esteellisyydestä eikä osallistunut esteellisenä (yhteisöjäävi) käsittelyyn käsittelykohdan ”Tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot ja eriytetyt laskelmat, allekirjoitussivu ja aineistoluettelo” (s. 156) käsittelyyn siltä osin, kun käsittelykohdassa käsiteltiin Lempäälän Jäähalli Oy:n asioita.

Merkittiin pöytäkirjaan, että talouspäällikkö Kari Auvinen poistui kokouksesta klo 17:21 tämän pykälän käsittelyn aikana.

Merkittiin pöytäkirjaan, että sivistysjohtaja Nina Lehtinen, vt. yhteisöjohtaja Jarkko Rikkilä ja konsernipalvelujohtaja Maria Virtanen poistuivat kokouksesta klo 17:23 tämän pykälän päätöksenteon jälkeen.

Tarkastuslautakunta 15.05.2025 § 49
343/02.02.02/2025

Tilintarkastaja JHT, HT Nina Nieminen esittää tilikauden 2024 tilintarkastuskertomuksen

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta päättää esittää valtuustolle, että valtuusto

- merkitsee tilintarkastuskertomuksen tiedokseen
- päättää hyväksyä kunnan vuoden 2024 tilinpäätöksen ja
- myöntää vastuuvapauden tilikaudelta 1.1.-31.12.2024 kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille tilivelvollisille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille.

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti esittää valtuustolle, että valtuusto merkitsee tilintarkastuskertomuksen tiedokseen

- päättää hyväksyä kunnan vuoden 2024 tilinpäätöksen ja

Kunnanhallitus
Tarkastuslautakunta

§ 105
§ 49

31.03.2025
15.05.2025

- myöntää vastuuvapauden tilikaudelta 1.1.-31.12.2024 kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille tilivelvollisille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille.

Arviointikertomuksen hyväksyminen

Tarkastuslautakunta 15.05.2025 § 50
80/00.01.01/2025

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kuntayhtymässä ja konsernissa toteutuneet. Arviointityön tulokset esitetään arviointikertomuksessa.

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta hyväksyy arviointikertomuksen tilikaudelta 2024 ja lähettää sen valtuustolle tiedoksi.

Päätös

Tarkastuslautakunta hyväksyi arviointikertomuksen tilikaudelta 2024 ja lähettää sen valtuustolle tiedoksi.

Muut asiat

Tarkastuslautakunta 15.05.2025 § 51
80/00.01.01/2025

Päätösehdotus

Käsitellään jäsenten muut esille ottamat asiat.

Päätös

Tarkastuslautakunta merkitsi muut asiat tiedokseen.

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 45, § 46, § 47, § 48, § 49, § 50, § 51

MUUTOKSENHAKUKIELTO §

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)